

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه:	نصرالله، ابراهیم، ۱۹۵۴ - م.
عنوان و نام پدید آور:	دراغوش خدا/ مولف ابراهیم نصرالله؛ مترجمان بیژن کرمی میرعزیزی، سمیره خسروی
عنوان قراردادی:	طفل الممحاء، فارسی
مشخصات نشر:	تهران: دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری:	۲۷۳ ص. وزیری.
فروست:	انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی؛ ۷۱۳.
شابک:	۲-۶۱۸-۲۱۷-۹۶۴-۹۷۸-۲۶۰۰۰ تومان
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
موضوع:	داستان های عربی -- فلسطین -- قرن ۲۰م.
موضوع:	Arabic fiction -- Palestine -- 20th century
شناسه افزوده:	کرمی، بیژن، ۱۳۴۲ - مترجم
شناسه افزوده:	خسروی، سمیره، ۱۳۶۳ - ، مترجم
شناسه افزوده:	دانشگاه علامه طباطبائی
رده بندی کنگره:	PJ ۴۸۹۶
رده بندی دیوئی:	۸۹۲/۷۳۶
شماره کتابشناسی ملی:	۹۹۵۷۱۳۲

در آغوش خدا

مؤلف:

ابراهیم نصرالله

مترجمان:

دکتر بیژن کرمی میرعزیزی

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی

دکتر سمیره خسروی

در آغوش خدا

مؤلف:

ابراهیم نصرالله

مترجمان:

دکتر بیژن کرمی میرعزیزی

دکتر سمیره خسروی

زیر نظر معاونت پژوهشی دانشگاه

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۱۷-۶۱۸-۲

ویراستار: مهتاب برگریزان سرویراستار: دکتر نازیلا فرمانی انوشه

طراح جلد: علی قادری صفحه‌آرا: فریده دیوباد ناظر فنی: عبدالرضا گودرزی

مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی؛ صندوق پستی: ۱۵۸۱۵/۳۴۸۷

فروشگاه آنلاین انتشارات book.atu.ac.ir

سایت مرکز چاپ و انتشارات press.atu.ac.ir

سایت فروشگاه الکترونیکی mybooket.com/atu

آدرس فروشگاه مرکزی: تهران انتهای بلوار دهکده المپیک، دانشگاه علامه طباطبائی

روبه‌روی ساختمان مرکزی جنب باجه بانک ملی تلفن: ۴۸۳۹۲۶۵۹ همراه: ۰۹۹۰۳۴۹۹۹۸۵

چاپ اول ۱۴۰۳ شمارگان: ۵۰ قیمت: ۲۶۰۰۰۰ تومان

مقدمه

ابراهیم نصرالله، شاعر و رمان‌نویس اردنی فلسطینی‌تبار (زاده شهر عمان کشور اردن از پدر و مادری فلسطینی)، در سال ۱۹۵۴ دیده به جهان گشود.

خانواده او در سال ۱۹۴۸ م در پی هجوم رژیم غاصب صهیونیستی و اشغال بخشی از سرزمین فلسطین از وطن رانده شدند. پس از مدتی خانواده‌اش به اردوگاه پناهندگان فلسطینی (الوحدات) رفت و نصرالله دوران کودکی و نوجوانی خود را در آنجا گذراند. در همان کودکی مشغول به کار دست‌فروشی شد تا بتواند در تأمین مخارج خانواده مشارکت کند. پس از گذراندن تحصیلات مقدماتی و فارغ‌التحصیلی از مرکز تربیت معلم در عمان (آمان)، در سال ۱۹۷۶ برای یافتن کار، راهی منطقه «القنفذه» واقع در جنوب عربستان سعودی شد و در همان‌جا به شغل معلمی پرداخت. در این دوران، تجربه بسیار سختی کسب کرد و بعدها در رمان «براری الحمی» به سختی‌های آن دوران پرداخته است. وی پس از حدود دو سال تدریس، به اردن بازگشت و در جایگاه روزنامه‌نگار مشغول به کار شد.

از سال ۲۰۰۶ در جایگاه نویسنده به فعالیت پرداخت و همه وقتش را صرف نوشتن کرد. در حال حاضر ایشان یکی از مشهورترین نویسندگان جهان عرب به شمار می‌رود و تاکنون ۱۳ مجموعه شعر و ۸ رمان از وی منتشر شده است. ابراهیم نصرالله در مجموع ۹ کتاب شعر را با عنوان «الأعمال الشعرية» در سال ۱۹۹۴ منتشر کرد. در سال ۲۰۱۱ هم دو دیوان شعر با عنوان «عودة الیاسمین إلى أهله سالماً» (گزیده‌ای از قطعات شعری کوتاه) و «أحوال الجنرال» (گزیده‌ای از اشعار حماسی بلند) منتشر کرد. برای خلق این

آثار شعری چندین بار از ایشان تقدیر شد و جوایزی مانند جایزه شعر «عرار: نرگس وحشی» در سال ۱۹۹۱ و جایزه شعر «سلطان العویس» را در سال ۱۹۹۷ دریافت کرد. اولین رمان ابراهیم نصرالله با عنوان «براری الحمی: صحراهای سوزان ۱۹۸۵» است. نوشتن این رمان هفت سال به طول انجامید و در روزنامه گاردین انگلستان یکی از ده رمان مهم جهان عرب معرفی شده است. این رمان تا چند سال پیش یکی از ۵ رمان مشهوری بود که به زبان دانمارکی و انگلیسی برگردانده شده و به چاپ رسید. رمان «الأمواج البریه السردیه: امواج روایت وحشی»، «عو: صدای سگ»، «حارس المدینه الضائع: نگهبان شهر گمشده» را نیز به نگارش درآورد.

چندی بعد نصرالله پروژه «الملهه الفلسطينیه» را شروع کرد. طرح این پروژه در واکنش به نظریه بن گوریون (اولین نخست‌وزیر اسرائیل)، در ذهن نصرالله شکل گرفت؛ مضمون گفته او درباره فلسطین چنین بود: «بزرگ‌ترهایشان خواهند مُرد و کوچک‌ترهایشان فراموش خواهند کرد». همین موضوع انگیزه‌ای برای پدید آمدن مجموعه‌ای شد که حدود ۲۵۰ سال از تاریخ معاصر فلسطین را در برمی‌گیرد. نویسنده در خصوص نام‌گذاری این مجموعه به «کمدی فلسطینی» به جای «تراژدی فلسطینی»، می‌گوید: «مفهوم کمدی را انتخاب کردم چراکه تراژدی محکوم به پایانی هولناک است؛ ولی کمدی می‌تواند هم‌زمان تراژدی را در بر داشته باشد و به زندگی، تداوم بخشد.» «الملهه الفلسطينیه» که رمان حاضر نیز بخشی از آن است، شامل رمان‌های «طیور الحذر: پرنده‌های پرهیز»، «طفل الممحاء: در آغوش خدا»، «زیتون الشوارع: زیتون خیابان‌ها»، «أعراس آمنه: عروس‌های ایمن»، «تحت شمس الضحی: زیر خورشید ظهر»، «زمن الخیول البیضاء: زمان سواره‌های سفید»، «قنادیل الملك الجلیل: چراغ‌های پادشاه گران‌قدر»، «مجرد ۲ فقط: تنها ۲»، «ظلال المفاتیح: سایه کلیدها»، «سیره عین: سرگذشت چشم» و «دبابه تحت شجره المیلاد: گاوی

زیر درخت میلاد» است. هرکدام از این رمان‌ها به شکل ویژه به موضوع فلسطین اختصاص دارند.

با نوشتن رمان «زمن الخیول البيضاء: ۲۰۰۷» جزو شش نامزد نهایی جایزه بوکر عربی در سال ۲۰۰۹ شد. این رمان در سال ۲۰۱۴ نیز برنده نهایی جایزه «Middle East Monitor» لندن برای بهترین رمان در موضوع فلسطین شد، اما رمان «ارواج کلیمانجارو: ۲۰۱۵» برنده جایزه رمان عربی «کتارا» در سال ۲۰۱۶ شد. رمان‌های «قنادیل ملک الخیل ۲۰۱۲»، «شرفه الهاویه ۲۰۱۳» نیز در فهرست جایزه بوکر عربی در سال ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ قرار گرفتند؛ اما در نهایت در سال ۲۰۱۸ و با رمان «حرب الکلثانیة» جایزه عربی بوکر را در یازدهمین دوره برگزاری آن به دست آورد. علاوه بر این در سال ۱۹۹۴ جایزه رمان «تیسیر سبول» و در سال ۲۰۱۲ برای اولین بار جایزه «القدس للثقافة والإبداع» را برای تقدیر از آثار ادبی‌اش دریافت کرد.

مجموعه «الشرفات: بالکن‌ها» در موازات مجموعه «الملهأء الفلستینیة» شکل گرفت و همانند مجموعه قبلی دارای کتاب‌هایی با اتفاقات و شخصیت‌های کاملاً مستقل از یکدیگر است. این مجموعه نیز شامل «شرفه الهذیان: بالکن هذیان»، «شرفه رجل الثلج: بالکن مرد برف»، «شرفه العار: بالکن عیب و ننگ»، «شرفه الهاویه: بالکن جهنم» و در نهایت «شرفه الفردوس: بالکن بهشت» است. خود نویسنده درباره این مجموعه می‌گوید: «فهمیدم که اگر مجموعه دیگری به موازات مجموعه «الملهأء الفلستینیة» برای بررسی واقعیت مستبد عربی از لحاظ انسانی و سیاسی نوشته نشود، این مجموعه ناقص خواهد بود. همچنین متوجه شدم، بدون فهم این موضوع که هم‌اکنون در جهان عرب و بر عرب چه می‌گذرد، محال است بتوانیم بفهمیم چه بر فلسطین گذشته و چه بر سرش خواهد آمد؛ بنابراین مجموعه «الشرفات» برای من همان روی دیگر «الملهأء» یا به عبارت دیگر همان کرانه دیگر آن است، چراکه جریان یافتن رود با یک کرانه غیرممکن است.»

او علاوه بر نویسندگی، به نقاشی و عکاسی نیز می‌پردازد. تاکنون چهار نمایشگاه عکس (فتوگرافی) برگزار کرده و در نمایشگاه «کتاب یرسمون» در سال ۱۹۹۳ (مشترک با نویسندگان فاروق وادی، جمال ناجی) شرکت داشته است؛ او همچنین عضو هیئت داوران چندین جایزه ادبی و جشنواره سینمایی نیز بوده است. بخش اعظم آثار این نویسنده چندین و چند بار تجدید چاپ شده و طرفداران بسیاری را چه در جوامع عرب‌زبان و چه در میان غیر اعراب به خود اختصاص داده است.

ترجمه

تاکنون اشعار ابراهیم نصرالله به زبان‌های انگلیسی، ایتالیایی، فرانسوی، آلمانی، اسپانیایی، سوئدی و... منتشر شده و تعدادی از رمان‌های او نیز به زبان‌های انگلیسی، ایتالیایی، دانمارکی و ترکی ترجمه شده‌اند. از مسیر ترجمه است که انسان می‌تواند با فرهنگ و طرز تفکر سایر ملل آشنا شود؛ رمانی که قرار است منعکس‌کننده افکار و عقاید جهان عرب، به دیگرجوامع باشد، قطعاً باید با دقت و تأمل بیشتری ترجمه شود.

در ترجمه این کتاب تلاش شده است ضمن حفظ سبک و اسلوب تا حد امکان مفهوم و مقصود نویسنده منتقل شود و از شیوه ترجمه مفهومی استفاده شود، به نحوی که خواننده احساس نکند در مقابل متنی بیگانه قرار دارد؛ چراکه ترجمه لفظ به لفظ یک رمان، کاری عبث و بیهوده بوده و باعث تولید اثری می‌شود که انسان رغبتی به مطالعه آن نخواهد داشت؛ البته با علم به اینکه انتقال کامل مفهوم و مخصوصاً انتقال زیبایی الفاظ در قلم شیوا و توانای ابراهیم نصرالله، امری محال است.

کتاب (در آغوش خدا)

کتاب (در آغوش خدا) یکی از رمان‌های مجموعه کمدی فلسطین نوشته ابراهیم نصرالله است. چاپ اول این کتاب در سال ۲۰۰۰ میلادی صورت گرفت. نصرالله در این کتاب، مانند دیگر کتاب‌های این مجموعه سعی کرده است با نگاهی کاملاً متفاوت و تا حدی نمادین به تراژدی فلسطین بپردازد. وی با تلفیق مکاتب کلاسیک و نوین در این اثر، از راوی سوم شخص به جریان سیال ذهن رسیده و خواننده را به گونه‌ای با خود همراه نموده است که تا پایان داستان، با وی همراهی کند. موضوع اصلی در این کتاب،

دروغ‌گویی و فریب مردم عرب و جهان توسط سران کشورهای عرب بوده که به شکلی بسیار تلخ، در طول جنگ شش‌روزه و شکست مفتضحانه آن‌ها در برابر رژیم غاصب اسرائیل نمود پیدا کرده است. روایت این رمان، اگرچه به ظاهر تمسخرآمیز و فکاهی است، اما به شدت احساسات خواننده را درگیر خود کرده و همدردی وی را به دنبال دارد. حوادث داستان در یک زمان‌پریشی پذیرفتنی، مدام زمان خطی را می‌شکنند و حوادث متعددی را در یک سیر روایی انتقادی به تصویر می‌کشند که نشان می‌دهد جامعه عرب در گیرودار جنگ جهانی دوم و مرحله بسیار حساس جهان، درگیر باورها و خیالات زودگذر است. حضور شخصیت‌های آگاه و بی‌طرفی مانند سرهنگ انگلیسی و خلبان هواپیمای سازمان ملل، بیانگر دیدگاه جهانی نویسنده به مشکلات بشر در خلال جنگ است. این رمان در ۷ عنوان «درس الزغب»، «درس التعب»، «درس الحسب من غیر نسب»، «درس الرسائل والهوی»، «درس الرتب»، «درس الغضب» و «درس العجایب والعجب» ارائه کرده است.

شخصیت اصلی این رمان، فردی به نام فؤاد است. این فرد در کودکی از روی پشت بام به پایین سقوط می‌کند اما بلایی سرش نمی‌آید. این باور خرافاتی مادر که کودک تحت حمایت دو فرشته است؛ زندگی فؤاد را به کلی تغییر می‌دهد. قد بلند و چهره زیبا در کنار اعتماد به نفس فؤاد او را تا نگهبانی در اتاق مخصوص رئیس جمهور پیش می‌برد. حضور فؤاد در جنگ با در دست داشتن تفنگ رئیس جمهور، موقعیت او در میدان جنگ را هم متمایز می‌سازد. سرنوشت تلخ فؤاد و اتفاقات ناخواسته‌ای که برایش رخ می‌دهد؛ بیانی غم‌انگیز و پیش‌بینی‌ناپذیر به داستان بخشیده است. در تمام طول داستان، فؤاد دغدغه اجتماعی، ملی و مردمی ندارد و به سادگی فریب سخنان اطرافیان و سران عرب را می‌خورد. روایت داستان از طریق جریان سیال ذهن و به کارگیری تکنیک‌های گفتمان روایی در روایت سیر داستان در کنار نگاه تند و انتقادی نصرالله به شایستگی سردمداران عرب، یکی از ویژگی‌های برجسته این رمان بوده که ترجمه آن را با کشمکش مواجه

کرده است. اصطلاحات تخصصی، ضرب‌المثل‌ها و باورهای عامیانه و تمایز بین صدای شخصیت‌ها در طول داستان، ازجمله مسائل دیگر مترجمان بود.

داستان از دورافتاده‌ترین روستای یک کشور عربی آغاز شده و تا فلسطین اشغالی ادامه می‌یابد. نام زادگاه فؤاد در کل داستان ذکر نشده است و همین امر سبب می‌شود تمامی کشورهای عربی مسئول فاجعه فلسطین باشند. راوی در کل داستان ناشناس می‌ماند و به‌سختی می‌توان تشخیص داد که داستان از طریق جریان ذهنی خود فؤاد روایت می‌شود. درمجموع، این رمان در کنار مفاهیم انتقادی، ارزش‌های ادبیات پایداری و ترسیم باورهای عامیانه مردم در کنار واژه‌های خشن و ثقیل ادبیات جنگ، از تکنیک‌های ساختاری و گفتمان روایی هم ازجمله بازی‌های زمانی، دید کانونی، جریان سیال ذهن و تعدد شخصیت‌پردازی استفاده کرده است.